Persoonskenmerken: Verschillen tussen diëtisten en fysiotherapeuten

De paramedische beroepsgroepen hebben het niet altijd makkelijk. Daarom zijn efficiënte toekomststrategieën belangrijk. Daarin worden soms bepaalde persoonskenmerken verondersteld, zoals extraversie. Maar in hoeverre zijn die aanwezig bij paramedische zorgverleners? Een vergelijking tussen diëtisten en fysiotherapeuten.

WAAROM DIT ONDERZOEK?

De paramedische sector moet door ontwikkelingen in de samenleving constant nadenken over strategieën om toekomstbestendig te blijven. Onderlinge sectorverschillen in structurele kenmerken tussen bijvoorbeeld de diëtetiek en fysiotherapie – zoals verschillen in grootte van de sector en man-vrouwverhouding – zijn algemeen bekend. Minder bekend zijn onderlinge verschillen in persoonskenmerken, zoals de mate van 'extraversie' of 'openheid voor ervaringen'. Kennis hierover kan echter wel bijdragen aan goed onderbouwde, op de sector afgestemde toekomststrategieën. Het doel van deze studie is het exploreren van verschillen in persoonskenmerken tussen eerstelijnsdiëtisten en -fysiotherapeuten.

METHODEN

We vroegen eerstelijnsdiëtisten en -fysiotherapeuten een vragenlijst in te vullen die onder meer bestond uit de HEXACO-60 om persoonskenmerken te meten. Met dit meetinstrument maten we zes persoonlijkheidsdimensies met een vijfpunts-Likertschaal:[1,2]

- Verdraagzaamheid: de mate waarin personen zachtaardig, vergevingsgezind, aanpassingsbereid en geduldig zijn
- Consciëntieusheid: de mate waarin personen ordelijk, ijverig, perfectionistisch en bedachtzaam zijn
- Ervaringen (openheid voor): de mate waarin personen esthetiek waarderen en weetgierig, creatief en onconventioneel zijn
- Integriteit: de mate waarin personen oprecht, rechtvaardig en bescheiden zijn en hebzucht vermijden
- Emotionaliteit: de mate waarin personen angstig, bezorgd, afhankelijk en sentimenteel zijn
- Extraversie: de mate waarin personen levenslust en zelfwaardering hebben, sociale situaties opzoeken en zich comfortabel voelen in dergelijke situaties

De verschillen in persoonlijkheidsdimensies tussen de professies analyseerden we met ongepaarde t-toetsen.

RESULTATEN

222 diëtisten en 152 fysiotherapeuten vulden de vragenlijst in. De twee groepen scoorden vrijwel gelijk op de dimensies verdraagzaamheid, consciëntieusheid, openheid voor ervaringen en integriteit. Diëtisten scoorden (gemiddelde score M) significant lager op de dimensies extraversie (M=3,48) en hoger op emotionaliteit (M=3,17) dan fysiotherapeuten (respectievelijk M=3,71 en M=2,73). Binnen de dimensie emotionaliteit scoorden diëtisten vooral significant hoger op de subdimensies angstigheid (M=2,63 versus M=2,09) en afhankelijkheid (M=3,28 versus M=2,86), binnen de dimensie extraversie vooral lager op sociabiliteit (M=3,29 versus M=3,60).

TOEPASSING IN DE PRAKTIJK

Extraversie

Diëtisten en fysiotherapeuten scoren voor een groot deel gelijk, maar er zijn relevante verschillen. Dit exploratieve onderzoek laat bijvoorbeeld zien dat toekomststrategieën die een beroep doen op extraversie en onafhankelijkheid (onderdeel van de dimensie emotionaliteit) minder direct aansluiten bij diëtisten dan bij fysiotherapeuten. Een bepaalde mate van extraversie kan nodig zijn bij enerzijds leidinggeven en anderzijds het opzoeken van sociale situaties en zich daarin comfortabel voelen. Een hogere score op emotionaliteit betekent juist zich minder comfortabel voelen als er druk wordt uitgeoefend.

Samenwerking

We denken dat deze persoonskenmerken in de toekomst belangrijker zullen worden voor diëtisten. Allereerst om de samenwerking met andere zorgprofessionals te intensiveren, maar ook om andere zorgprofessionals, verzekeraars, de overheid en het grote publiek de meerwaarde van de diëtist te laten zien.

Bewustzijn

Hoewel persoonskenmerken zelf moeilijk te veranderen zijn, is het wel mogelijk om bijvoorbeeld meer extravert gedrag te laten zien, of om in bepaalde situaties beter met druk om te gaan. Bewustzijn van persoonskenmerken en het belang ervan, op zowel individueel niveau als het niveau van toekomststrategie voor de hele beroepsgroep, is daarbij een belangrijke eerste stap. Een tweede stap kan zijn om gericht cursusaanbod in te zetten om de voor diëtisten gewenste persoonskenmerken te versterken.[3]

LITERATUUR

1 Lee K, Ashton MC. Take the HEXACO-PI-R [Internet]. 2009. Geciteerd: 6 april 2021. Beschikbaar op: https://hexaco.org/hexaco-online.
2 De Vries RE, Ashton MC, Lee K. De zes belangrijkste persoonlijkheidsdimensies en de HEXACO Persoonlijkheids-vragenlijst. Gedrag en Organisatie 2009;22(3):232-68.
3 Ball L, Eley DS, Desbrow B et al. A cross-sectional exploration of the personality traits of dietitians. Journal of Human Nutrition and Dietetics 2014;28(5):502-9.

AUTEURS

MATTHIJS FLEURKE DOCENT OPLEIDING VOEDING EN DIËTETIEK, DE HAAGSE HOGESCHOOL
ANNE HOGEWEIJ ALUMNUS OPLEIDING VOEDING EN DIËTETIEK, DE HAAGSE HOGESCHOOL
PIETER VAN DER AARSEN STUDENT OPLEIDING VOEDING EN DIËTETIEK, DE HAAGSE HOGESCHOOL

CONTACT

M.FLEURKE@HHS.NL